

## **Odstránenie bezpečnostných rizík výťahov**

Pre nápravu (odstránenie) týchto bezpečnostných rizík, ktoré ohrozujú nielen používateľov výťahov (najmä deti), ale aj pracovníkov servisu (montérov), bola v decembri 2003 vydaná norma STNEN 81-80. Sú v nej zakotvené pravidlá pre zvyšovanie bezpečnosti v existujúcich výťahoch, ktoré sú trvalou súčasťou budov. Podľa tejto normy je potrebné pri kontrole výťahu vyhotoviť analýzu bezpečnostných rizík a odovzdať tento záznam prevádzkovateľovi. V norme sa uvádza až 74 nebezpečenstiev - nebezpečných situácií, ktoré treba odstrániť s cieľom dosiahnuť zodpovedajúcu úroveň bezpečnosti, aká je pri novoinštalovaných výťahoch.

V minulosti sa výrobcovia a prevádzkovatelia alibisticky chránili pred zodpovednosťou vydávaním rôznych predpisov a nariadení. Pri úraze alebo usmrtení občana sa dokazovalo, aký predpis porušil. Filozofia noriem EU vychádza z predpokladu, že používateľ nepozná predpisy, napríklad dieťa alebo keby si chcel občan zámerne spôsobiť úraz či smrť, aby to zariadenie neumožňovalo.

Samozrejme, že sa nedá naraz vymeniť 40 000 výťahov nainštalovaných v Slovenskej republike. Bezpečnostné riziká sa dajú odstraňovať postupným spôsobom. Najprv veľmi nebezpečné, ktoré priamo ohrozujú zdravie a život, až po menej nebezpečné. Treba žiadať servisné organizácie, aby prevádzkovateľovi odovzdali formulár, v ktorom sú tieto bezpečnostné riziká zaradené do určitých prioritných úrovní. Norma odporúča odstrániť riziká do 5 rokov (2 roky už prešli) a do 10 rokov rekonštruovať alebo vymeniť zariadenia, aby splňali úroveň bezpečnosti v plnom rozsahu.

Pre postupné odstraňovanie bezpečnostných rizík existuje na Slovensku veľmi dobrá a cenovo prístupná súčiastková základňa (fy. Slov - Imex).

Zahraniční výrobcovia združení v asociácii výrobcov výťahov poukazujú na nízku úroveň výrobcov výťahov a tiež na nízku úroveň niektorých miestnych servisných firiem. Jednak nerobia analýzu rizík, na druhej strane pri opravách stále používajú staré nebezpečné komponenty, ktoré sú niekedy aj drahšie (napr. zámky, systémy pre mazanie, dotvárače - rozvádzače a pod.). Preto by prevádzkovatelia mali žiadať, aby súčiastky používané pri opravách boli certifikované a splňali požiadavky EU noriem.

Pri obdržaní analýzy bezpečnostných rizík je na vlastníkoch, aby sa rozhodli, akým spôsobom sa začnú odstraňovať nedostatky, alebo či sa rozhodnú pre radikálne riešenie.

Treba si uvedomiť, že do údržby starých nebezpečných zariadení sa vkladajú ročne nemalé peniaze. Pri rekonštrukcii sa vykonáva už len nutný servis (revízie), na ostatné poruchy sa vzťahuje záruka (24 - 36 mesiacov).

## **Inovácia výťahov**

Účelom modernizácie výťahu je mimo odstránenia bezpečnostných rizík zlepšenie technických parametrov výťahu. Napríklad zväčšenie rozmerov kabíny, zväčšenie nosnosti a rýchlosti, montáž automatických dverí, monitoring výťahov diaľkovým prenosom, komunikácia z kabíny do servisnej firmy, úprava komponentov pre prepravu imobilných osôb a iné.

Ohradenie výťahových šachiet - drôteným pletivom je ďalší problém. Najnižšie náklady vyžaduje úprava, keď sa pletivo obloží sadrokartonovými doskami.

Ovládacie tlačidlá v staniciah sú štandardne vybavené digitálnou signalizáciou ( displej).

Ďalšou úsporou elektrickej energie a zväčšenie prepravnej kapacity sa dosiahne pomocou obojsmerného zberného riadenia .

Pri výberovom konaní na cenu rekonštrukcie treba zhodnotiť zároveň cenu servisu, kvalitu komponentov a referencie firmy z predošlých zákaziek. Je všeobecne známe, že najnižšiu a najvyššiu cenu by mala výberová komisia vylúčiť.